

«Τόποι, άνθρωποι και παραδόσεις»:
Προτεινόμενες δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής
για το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας
και Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου

Ελένη Γκόρα

Φιλολόγος, Δρ. Δημιουργικής Γραφής Π.Δ.Μ.
e.gkora@uowm.gr

Αλέξανδρος Ακριτόπουλος

Καθηγητής Ελληνικής Λογοτεχνίας με έμφαση στην Παιδική Λογοτεχνία, Π.Δ.Μ.
aakritop@uowm.gr

Abstract

This presentation explores the theoretical framework around Creative Writing (Cr.Wr.) in education, as reflected in the New Curriculum. Furthermore suggests experiential activities, Cr. Wr. exercises and games for the 10th Unit of the Modern Greek Language of the 1st class of High School "Knowing my place and my culture" and the 2nd Unit of the Modern Greek Literature of the 1st class of High School "Folklore", while connecting these sentences with the life and customs of the Vlachs in North Pindos. Finally, this presentation elaborates the knowledge and the practical of the logic of Creative Writing in connection with folklore and tradition in the classroom, as is investigated through the recording and analysis of the answers given by the teachers in greek literature.

Keywords: *Vlachs, Folklore, Tradition, Creative Writing, Modern Greek Literature.*

Θεωρητικό πλαίσιο

Δημιουργική Γραφή

Η Δημιουργική Γραφή είναι ένα διακριτό πλέον γνωστικό αντικείμενο, αλλά ταυτόχρονα συνιστά και μία σύγχρονη εκπαιδευτική βιωματική μέθοδο, η οποία ασχολείται με την τέχνη της συγγραφής και τις πολύ στενά συνδεδεμένες προεκτάσεις της, γλωσσικές, αναγνωστικές, ψυχοθεραπευτικές, κ.τ.λ. (Κωτόπουλος, Βακάλη, Ζωγράφου-Τσαντάκη, 2013:14). Επιπρόσθετα, η Δημιουργική Γραφή παραπέμπει εννοιολογικά σε μια σειρά νοημάτων όπως: πεδίο συγγραφικών δραστηριοτήτων, τέχνη της λογοτεχνικής συγγραφής, βιωματική εκπαιδευτική μέθοδο για τη διδασκαλία της Λογοτεχνίας και της λογοτεχνικής γραφής μέσα από το παιχνίδι, μορφή ψυχικής εκτόνωσης και τρόπο ενίσχυσης της αυτοεκτίμησης, πανεπιστημιακό γνωστικό αντικείμενο, μια νέα θεωρία της ανάγνωσης (Κωτόπουλος, 2013: 113-114).

Η ολιστική οπτική της Δημιουργικής Γραφής δεν περιορίζεται στην αναζήτηση των ιδιοτήτων που χαρακτηρίζουν ένα άτομο ως δημιουργικό, αλλά διερευνά τις ιδιαίτερες συνθήκες μέσα στις οποίες η δημιουργικότητα του ατόμου απελευθερώνεται. Ο γράφων υιοθετεί μία ενεργή κριτική προσέγγιση για να είναι σε θέση να συγγράψει, να επανεξετάσει, να αναθεωρήσει και να διασκευάσει μέρος της δουλειάς του, καθώς λειτουργεί ταυτόχρονα σε δύο αλληλοσυμπληρούμενα πεδία: την πράξη του να γράφεις (δημιουργικά) και την πράξη να σκεφτείς κριτικά την πράξη της γραφής και τα αποτελέσματά της (Κωτόπουλος, 2014:801). Η Δημιουργική Γραφή έχει καθιερωθεί πλέον ως επιστημονικό πεδίο που καλλιεργεί τον λογοτεχνικό και γλωσσικό γραμματισμό και διαμορφώνει ψυχοπνευματικά και γνωστικά πολίτες ενεργούς και κριτικά σκεπτόμενους (Κωτόπουλος & Βακάλη, 2019:1082).

Δημιουργική Γραφή και Νέα Προγράμματα Σπουδών (Ν.Π.Σ.) στο Γυμνάσιο

Στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας τεύχος δεύτερο με αριθμό φύλλου 5768 και ημερομηνία έκδοσης 10 Δεκεμβρίου 2021 γίνεται πλέον σαφής αναφορά και ένταξη της Δ.ΓΡ. στο

Ν.Π.Σ. για το μάθημα της Λογοτεχνίας. Ειδικότερα, η Δ.ΓΡ. εντάσσεται στο μάθημα της Λογοτεχνίας ως εξής: «Η ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων σε συνδυασμό με τη δημιουργική γραφή, τις θεατρικές τεχνικές/διακαλλιτεχνικές δράσεις και την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας αποτελούν βασικούς πυλώνες του συνολικού σχεδιασμού μάθησης και διδασκαλίας της λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο. Ιδιαίτερη θέση στη μαθησιακή διαδικασία κατέχει η άσκηση στη δημιουργική γραφή, η οποία ξεκινά με απλές δραστηριότητες αρχικά, που εξελίσσονται και προσαρμόζονται στο είδος των κειμένων και στην ηλικία των παιδιών. Σημαντική ενίσχυση προσφέρουν οι τεχνικές της Παιδαγωγικής του Θεάτρου στο να εμπλέκονται οι αναγνώστες/-στριες μαθητές/-τριες στη διαδικασία βίωσης του κόσμου των κειμένων, στη δημιουργική γραφή, στον διάλογο με τα κείμενα και τους/τις συμμαθητές/-τριές τους» (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, αρ. φ. 5871, 2021:75020-75021).

Σκοπός της διδασκαλίας της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο είναι να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό περιβάλλον μάθησης μέσα στο οποίο θα ενθαρρύνονται οι διαφορετικές αναγνώσεις, θα διευρύνονται οι ποικίλες ερμηνευτικές εκδοχές και θα καλλιεργείται ο κριτικός στοχασμός, έτσι ώστε η ανάγνωση και η μελέτη των λογοτεχνικών κειμένων να αποβαίνει αποτελεσματική, ενδιαφέρουσα και απολαυστική. Η ανάγνωση σε συνδυασμό με τη δημιουργική γραφή, τις θεατρικές τεχνικές/διακαλλιτεχνικές δράσεις και την καλλιέργεια της φιλιαναγνωσίας αποτελούν βασικούς πυλώνες του συνολικού σχεδιασμού μάθησης και διδασκαλίας της Λογοτεχνίας στο Γυμνάσιο (Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, αρ.φ.5871, 2021: 7520).

Εν συνεχεία, στη συγκεντρωτική απεικόνιση των Ν.Π.Σ. (2021:18) για τη Λογοτεχνία η Δ.ΓΡ. ζητείται στην παραγωγή λόγου με τις ακόλουθες οδηγίες για τους μαθητές και τις μαθήτριες: να μεταπλάθουν με τον δικό τους τρόπο τα λογοτεχνικά κείμενα, μορφοποιώντας δημιουργικά προσωπικές εμπειρίες και ιδέες, να πειραματίζονται στη δημιουργία και δικών τους λογοτεχνικών κειμένων, αξιοποιώντας την αναγνωστική τους εμπειρία, να εμπλέκονται σε δραστηριότητες δημιουργικής

γραφής και μέσω της αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων. Ειδικότερα, στο μάθημα της Λογοτεχνίας της Α' Γυμνασίου στο θεματικό πεδίο της παραγωγής λόγου και συγκεκριμένα στη θεματική ενότητα της Δ.ΓΡ. ζητείται ενδεικτικά από τους μαθητές και τις μαθήτριες να παροτρύνονται στην έμπρακτη κατανόηση της λειτουργίας των ποικίλων εκφραστικών τρόπων και τεχνικών μέσα από την επιλεκτική αξιοποίησή τους σε δικά τους κείμενα δημιουργικής γραφής, π.χ. διαβάζουν το ποίημα του Γ. Βαρβέρη «Ωδή στη χαρά» και γράφουν ένα μικρό διήγημα σε τρίτο πρόσωπο στο οποίο αφηγούνται μία ιστορία πραγματικής φιλίας ανάμεσα σε συνομηλίκους τους και να μετατρέπουν ένα ποίημα π.χ. το «Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού» (απόσπασμα) του Γ. Ρίτσου, σε αφηγηματικό κείμενο ή γράφουν ένα δικό τους ποίημα με τον τρόπο (*à la manière de*) του ποιητή (Ν.Π.Σ, 2021:22).

Στα προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα αναμένεται οι μαθητές/ -τριες της Α' Γυμνασίου να εκφράζουν με δημιουργικό λόγο τις δικές τους ιδέες, σκέψεις, συναισθήματα και βιώματα, να ενισχύουν τη φαντασία και τις γλωσσικές τους δεξιότητες, έτσι ώστε μέσα σε κλίμα πειραματισμού, παιγνιώδους εξερεύνησης και ελευθερίας να μεταπλάθουν πρωτότυπα κείμενα που προσεγγίζονται στη σχολική τάξη (Ν.Π.Σ. Λογοτεχνίας Γυμνασίου, 2021: 22).

Μεθοδολογία

Δημιουργία δραστηριοτήτων

Με αφορμή τις αλλαγές στα Ν.Π.Σ. (2021) επιλέχθηκαν δύο διδασκόμενες ενότητες από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου για να συνδέσουν τη διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής με τα ήθη και τα έθιμα των Βλάχων της Βόρειας Πίνδου και να προτείνουν δημιουργικές δραστηριότητες σύμφωνα με τους διδακτικούς στόχους.

Πιο συγκεκριμένα, επιλέχθηκαν από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Α' Γυμνασίου η Ενότητα 10^η με τίτλο «Γνωρίζω τον τόπο μου και τον πολιτισμό μου» και από το μάθημα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου η Ενότητα 2^η με τίτλο «Λαογραφικά».

Αναλυτικότερα, στην Ενότητα 10^η της Νεοελληνικής Γλώσσας περιγράφονται ως διδακτικοί στόχοι η διάκριση των δευτερευουσών προτάσεων από τις κύριες, η λειτουργία τους μέσα στην περίοδο, η μελέτη της υποτακτικής σύνδεσης των προτάσεων και των συνδέσμων που χρησιμοποιούνται, η αναγνώριση των σημείων στίξεως, η άσκηση της χρήσης λεξικού και η ανάπτυξη προφορικού και γραπτού λόγου για τον πολιτισμό.

Νεοελληνική Γλώσσα
και Λογοτεχνία
Α' Γυμνασίου

**Προτεινόμενες
δραστηριότητες
Δημιουργικής Γραφής**

Νεοελληνική Γλώσσα 10^η
Ενότητα «Γεύματα του τόπου μου
και των πολιτισμών μου»
Νεοελληνική Λογοτεχνία: 2^η
Ενότητα «Λογογραφία»

→

Το παρακάτω απόσπασμα αναφέρεται στο παιχνίδι του Δεκαπενταγώνου στη Σαμαρίνα και περιέχει μερικές εκδοχές της βλάβης ζωής, όπως εμφανίζονται στο χωριό αυτό. Αφού διαβάσετε προσεκτικά το απόσπασμα, παρουσιάστε στην τάξη σας μια σκηνή που διαπραγματεύεται ανάμεσα σε έναν βρομό, που προσπαθεί να πουλήσει κόκκοι από τα αρνά του και σε έναν Εθλαίο, που θέλει να αγοράσει ένα αρνά στη χειλότερη τιμή. Ο διάλογος μπορεί να τελειώσει με τη βλάβη έκφραση: «Με βρήν τούτνι στάλν! ...».

Ο Δεκαπενταγώνος των Εθλαίων

Πέρημο τρεις ημέρες προ της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, βροκόι απ' όλη τη γύρω περιοχή έρχονται στο χωριό με τα αρνά τους, γιατί είναι έθιμο ο κάθε οικογενειάρχης στη Σαμαρίνα να ψήγει και να φάει το δικό του αρνά αυτή την ημέρα, όπως ακριβώς και το Πάσχα. Το λιβάδι μπροστά στην Παναγία μάλιστα με άνεση προσέβλεπε και γίνεται μεγάλο πάδαρ ύδαν, όπου ο παπασκουρς Εθλαίος της Σαμαρείας σπεύδαί να βρεθεί με τους έθιμους, Έθλιους και Κοιματάβρους* γείτονός τους. Το βρόδι σε γόδαρ και οι οργανωσιμίες παίζουν στις ταβέρνες, γύρω από το «μεσογάρνι» και πίνουν και χορεύουν πολύ για να καλωσορίσουν φίλους και συγγενείς, που έρχονται για το ετήσιο παιχνίδι. Είναι ίσως απαραίτητο να πιας στην υγιεία και την επιτυχία αυτών που καταβάνουν, γιατί οι περισσότεροι απ' αυτούς είτε θα παντρευτούν σύντομα είτε θα στείλονται να ζήσουν το χριμ κάποιας οικογένειας. Όταν εμφανιστεί η 15^η Αυγούστου όλο το χωριό μοιάζει σαν κοιτάδι στη λειτουργία στην Παναγία και συχνά ο επίσκοπος Γριβέναν' έρχεται ειδικά για να χοροστατήσει στη λειτουργία. Μετά τη λειτουργία όλοι πηγαίνουν στα σπίτια τους να φάνε τα αρνά τους και να προσευρασθούν για τους γνάμους που γίνονται το απόγευμα. Αφού γίνονται δοσάδι ή και περισσότερα γύρω απάνη την ημέρα, είναι εθλοκόνητο ότι την υπόλοιπη ημέρα αλόκληρο το χωριό μινάγει στο τραγούδι και τον χορό, στο φαγάτο και το ποτό και όλες τις δεσποδόσεις. Η γιορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου συνεχίζεται με συχνάα εισβονόμηση ζωηρότητα για μία εβδομάδα και τις δύο ημέρες αυτών μετά την 15^η Αυγούστου, μετά τη λειτουργία στην εκκλησία, γίνεται ένας μεγάλος σωματικός χορός, όπου παίζουν μέρας-όλο το χωριό. Χορεύουν με τραγούδια στο λιβάδι της ανατολής της Παναγίας. Σχηματίζονται δύο μεγάλα κύκλοι, ο κουτρανός από άντρες και ο ήμαπτικός από γυναίκες και πόνε γύρω-γύρω οι άλο το λιβάδι από το ένα άκρο μέχρι το άλλο.

Alan, J. B. Wake & Maurice S. Thompson, (2009), *Οι κωμικές των Βαλκανίων/Τραγωμίες της ζωής και των εθίμων των Εθλαίων* της Βόρειας Ελλάδας. Θεσσαλονίκη: Εκδοτικός Οίκος Αδόλφοι Κυριακίδη, σελ.155-156.

*Κι το δικό μ' ε το δικό σ', δικό μ' - Το άλλες όλα δικό σου! Και το δικό μου και το δικό σου, δικό μου. Η φράση λέγεται για τους άλλους μας.

*Ελλογράφους που άνω σε γράβνεκατα χωρά την Κοιματάβρους όπως Ζάνης, Μανραίνια, Φυλαπύλο, Δεστολό, Μινάρο, Σαράκις, Ουλά, Μελίσο, Άγιος Σουδούρας, Στεργής, Διάκοις, Ανθράκις κ.ά.

Στο παρακάτω απόσπασμα βίνονται οδηγίες για το πως παίζονται ένα Εθλαίο παιχνίδι. Αφού διαβάσετε το απόσπασμα να εντοπίσετε τις Δευτερεύουσες προτάσεις, τον κενό και να τις σχολιάσετε ως προς το είδος και τη λειτουργία τους. Στη συνέχεια, φανταστείτε ότι είστε γείτονος του γόνου και θαρραβό βροκόποτε σε ένα βλαχόκοι. Στην πλατεία του χωριού οι παιδιά παίζουν μπουκ και τους αγκών να παίζει μαζί τους. Εκεί, φανταστείτε και παρουσιάστε το Φάρος να τους παραβλέπει ένα παιχνίδι, που παίζει στα δικιά σου επαρά! Πως θα ηταν αυτή; Τι είναι εκεί; Πως παίζουν; Γράψτε τους κενό του παιχνίδι και μην ξεχάσετε να αναφέρετε το υλιό ή τα αντικείμενα που χρειάζονται για το παιχνίδι και πόσα παιότες μπορούν να συμμετάσχουν! Συμβουλιεί προσπαθήστε να είστε όσο πιο πρωτότυπος σε μπορείτε!

Τύπος:

Μπουκ (ανάρου μπουκ = κόου μπουκ). Αυτό παίζονταν με ένα τετακιδό γόδακος ή κονοβροκότσι, που το χρησιμοποιούσαν σαν τόνι. Γίνονταν τριπλες (γινόβεις) στο έδαφος με μια κεντρική. Το παιχνίδι παίζονταν με 3-9 άτομα και ένας έκανε τη «Μακία». Σε γενική γραμμή ο σκοπός της «Μακίας» ήταν να μπαινε το «τοπου με το μπαστούνι» ιδιαίτρώ ανάλισαί στην κεντρική τριπλε, ένα το υπόλοιπα μπει με τις δικιά του μαστοβούνια ή πρετ να την κεντριοβουν να το κέντι.

Τσιμπήτρος, Ι. (2001), *Βλαχόγαρα Ανατολικού Βελαίου*. Λογογραφία-Παράδοση. Μεσοκομίκης, Αηλ. (ισολ.), Θεσσαλονίκη: i-white. Σελ. 292

*ημερίνα παιχνίδια

Γράψτε τις εκδοχές σας εδώ!

•••••

Ελένη Γαλιού

Εικόνα 1: Δραστηριότητες ανάπτυξης προφορικού λόγου και συγγραφής οδηγιών

Τα περισσότερα τραγούδια που τραγουδούν οι Βλάχοι στους αρραβώνες, στους γάμους και τα πανηγύρια είναι στα ελληνικά. Διαβάστε τους στίχους του βλάχικου δημοτικού τραγουδιού «Ζαχαρούλα» και απαντήστε επερωματικά στις ερωτήσεις α) πώς περιγράφει ο/η τραγουδοποιός/στρια την Ζαχαρούλα; και β) ποιες συνήθειες από τη ζωή των Βλάχων αντλήτε από το τραγούδι;

Σκιάται τα δέντρα, σκιάεται Ζαχαρούλα
 σπλώνει και τα κλαριά,
 στέπει κι η Ζαχαρούλα με τα βρόχι μελλά,
 Ζαχαρούλα τ' άνοιμά σου
 και γλυκό είν' το φλιγιά σου.
 Στο Γιόννενα δώ πίσω, Ζαχαρούλα
 στα απαγοιτίβια
 να βράμει τα μελλά σου το σφειταλίδεκα.
 Ζαχαρούλα πανομήνη
 και στον κόρφο (καουμένη)
 Τραγουδρεί τακίτνια, Ζαχαρούλα
 και φρούτα βολισσού
 τα βόζα η Ζαχαρούλα και πάλι στην εκκλησιά.
 Ζαχαρούλα, Ζαχαρούλα
 σε μου, πήρες την καρπούλα.
 Πάρε καρπέτα κι ελά, Ζαχαρούλα
 κάτω στο χιμαδιά
 να δεις τους ταλιμαγιάς πως μπιάνουν τα μαντριά.
 Ζαχαρή και πορτοκάι
 σαν κι εσένα δεν είν' άλλη!

Διαθεματικές εργασίες

- Ακούστε το τραγούδι στο youtube και αναγνωρίστε τον κλασικό/ή, Γιάννη Δαντίου. Ακού διαβάστε το βιογραφικό του, στείτε του ένα μιλ. στο οποίο τον προκαλείτε να γνωρίσει την κλη ή το χωριό σας. Περιγράψτε στο μιλ σας **τα αβράδια του τόπου σας** και αναφερθείτε σε κάποιους από τις **παροδόσεις ή τα τραγούδια σας**.
- Αναζητήστε στο διαδίκτυο και άλλα βλάχικα τραγούδια στα ελληνικά όπως το «Μαρία Λιν τη Παναγιά» και τα «Παιδιά της Σαμάρινος» και συνδέστε τα με τα θρησκευτικά ή τα ιστορικά γεγονότα της Ελλάδας. **Εναλλακτικά, αναζητήστε παροδοσιακά τραγούδια άλλων χωρών.**

Εικόνα 4: Διαθεματικές δραστηριότητες

Στην Ενότητα 2^η «Λαογραφικά» των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου αποτυπώνεται η λαϊκή νοοτροπία και συμπεριφορά, όπου μπορεί να βρει κανείς χαρακτηριστικούς λαϊκούς τύπους, ποικίλα λαϊκά έθιμα, λαϊκές παραδόσεις, παγιωμένες λαϊκές αντιλήψεις και προλήψεις κ.ά.

Συγκεντρώνοντας και μελετώντας τις αλλαγές στα Ν.Π.Σ. (2021), τους διδακτικούς στόχους από τις Ενότητες 10^η και 2^η αντίστοιχα του μαθήματος Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου δημιουργήθηκαν πέντε προτεινόμενες δραστηριότητες, οι οποίες

αναρτήθηκαν στη σελίδα filologika.gr¹, ενώ ακολούθως παρατίθενται έτσι όπως σχεδιάστηκαν για την ελεύθερη κοινοποίηση και χρήση στο διαδίκτυο.

Εκπαιδευτική έρευνα

Στη συνέχεια, συντάχθηκε ένα ερωτηματολόγιο μέσω της Google Form. Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από δύο (2) ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιείχε ερωτήσεις που αφορούσαν τα δημογραφικά στοιχεία των εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ02 που συμμετείχαν στην έρευνα, ενώ η δεύτερη ενότητα περιείχε ερωτήσεις που αφορούσαν το πώς αξιολογούν οι ερωτηθέντες τις προτεινόμενες δραστηριότητες. Τέλος, το ερωτηματολόγιο κοινοποιήθηκε σε διαδικτυακούς φίλους στο Facebook που είναι Φιλολόγοι και σε διάφορες σελίδες και ομάδες (π.χ. filologika.gr, Αναπληρωτές Μηδενικής Προϋπηρεσίας, Ενημέρωση για Αναπληρωτές και Μόνιμους Εκπαιδευτικούς, Πανελλήνιος Σύλλογος Αναπληρωτών Φιλολόγων, Φιλολογικός Ιστότοπος κ.ά.) για τους εκπαιδευτικούς του κλάδου ΠΕ02.

Αποτελέσματα

Συνολικά στη διαδικτυακή έρευνα συμμετείχαν τριάντα επτά (37) εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ02.

Δημογραφικά στοιχεία

Σχετικά με τα δημογραφικά στοιχεία στην ερώτηση φύλου προέκυψε ότι το 89,2% ήταν γυναίκες και το 10,8% ήταν άνδρες. Στη συνέχεια, στην ερώτηση για την ηλικία οι απαντήσεις με τα μεγαλύτερα ποσοστά ήταν ότι το 45,9% των ερωτηθέντων ήταν μεταξύ 26-35 ετών και το 27% 36-45 ετών. Ακολούθως, στην ερώτηση για τη δήλωση του τόπου διαμονής το 51,3% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι διαμένει στην Κοζάνη, ενώ οι υπόλοιποι ερωτηθέντες δήλωσαν μοναδικό αριθμό για διάφορες πόλεις όπως Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Ιωάννινα, Πάτρα, Βέροια,

¹ Οι προτεινόμενες δραστηριότητες Δημιουργικής Γραφής είναι διαθέσιμες στη διαδικτυακή σελίδα: https://filologika.gr/gimnasio/a-gymnasiou/neoelliniki-glossa-al-pha-gymnasiou/drastiriotites-dimioyrgikis-grafis-enotita-10/?fbclid=IwAR14FOLm0_eAn-ly2yMFv98MSIYVQxIEAs7qrV1C3im-cofxK5Q8bfwBx7uU

Αλεξανδρούπολη, Καβάλα, Γρεβενά. Όσον αφορά το επίπεδο εκπαίδευσης το 64,9% των ερωτηθέντων απάντησε ότι έχει ολοκληρώσει Μεταπτυχιακές Σπουδές. Τέλος, στην ερώτηση για την εργασιακή κατάσταση το 35,1% των ερωτηθέντων απάντησε ότι είναι Δημόσιοι Υπάλληλοι και το 32,4% Ιδιωτικοί.

Σχετικά με τις προτεινόμενες δραστηριότητες

Σχετικά με τις προτεινόμενες δραστηριότητες στην ερώτηση «Σε ποιον βαθμό οι προτεινόμενες δραστηριότητες καλύπτουν την ύλη από το μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας Α' Ενότητα 10^η με τίτλο «Γνωρίζω τον τόπο μου και τον πολιτισμό μου» και την ύλη από το μάθημα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου Ενότητα 2^η με τίτλο «Λαογραφικά» το 75,7% των ερωτηθέντων τις έκρινε ως επαρκείς ως προς τη διδασκόμενη ύλη. Στην ερώτηση «Σε ποιον βαθμό οι προτεινόμενες δραστηριότητες προάγουν τη δημιουργικότητα των μαθητών» το 81,1% των εκπαιδευτικών δήλωσε ότι προάγουν τη δημιουργικότητα των μαθητών σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. Στην ερώτηση «Σε ποιον βαθμό οι προτεινόμενες δραστηριότητες έχουν δημιουργική εκφώνηση» το 78,4% απάντησε ότι οι δραστηριότητες έχουν δημιουργική εκφώνηση σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο επίσης. Στην ερώτηση «Ποια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες σας άρεσε πιο πολύ» ενδεικτικά αναφέρονται τα δύο μεγαλύτερα ποσοστά απαντήσεων. Το 48,64% των εκπαιδευτικών (από 24,32%) αξιολόγησε με ισοψηφία ως καλύτερες δραστηριότητες εκείνες με τον διάλογο και την αξιοποίηση του βλάχικου τραγουδιού και το 21,62% το κόμιξ. Στην ερώτηση «Ποια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες σας άρεσε λιγότερο» παρατίθενται τα δύο μεγαλύτερα ποσοστά. Το 29,72% επέλεξε ως δραστηριότητα που άρεσε λιγότερο εκείνη με το σταυρόλεξο και το 18,9% εκείνη με την περιγραφή του παιχνιδιού. Στην ερώτηση «Ποια από τις προτεινόμενες δραστηριότητες δεν σας άρεσε καθόλου» το 23,37% συμφώνησε ότι καμία δεν δραστηριότητα δεν ήταν κακή. Τέλος, στην ερώτηση «Πιστεύετε ότι τέτοιου είδους δραστηριότητες ή παρόμοιες είναι εφαρμόσιμες στην τάξη» οι απαντήσεις από το 86,4% των ερωτηθέντων ήταν καταφατικές ως προς την καταλληλότητα εφαρμογής και αξιοποίησης.

Συμπεράσματα

Κατά συνέπεια, η έρευνα συνδύασε το εκπαιδευτικό εργαλείο της Δ.ΓΡ., τη λαογραφία και την παράδοση στο μάθημα της Νεοελληνικής Γλώσσας & Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου και τα ψηφιακά μέσα. Έτσι, από τη συγκεκριμένη εκπαιδευτική έρευνα προέκυψαν ορισμένα πολύ ενδιαφέροντα και χρήσιμα συμπεράσματα.

Αρχικά, κρίνεται σημαντικό να αναφερθούν οι δυσκολίες διεξαγωγής της έρευνας. Η έρευνα απαιτούσε ανάγνωση και μελέτη, άρα και μη γρήγορη καταγραφή απαντήσεων. Η δυσκολία αυτή δικαιολογεί ως ένα βαθμό το χαμηλό ποσοστό των συμμετεχόντων. Συνεπώς, το δείγμα ήταν μικρό για ανάλυση και μελέτη και κοινωνιολογικά ενδεικτικό για το κατά πόσο οι εκπαιδευτικοί έχουν χρόνο να αφιερώσουν σε αξιολογήσεις προτεινόμενων θεμάτων εκτός σχολικού προγράμματος.

Όσον αφορά τις προτεινόμενες δραστηριότητες η πλειονότητα των εκπαιδευτικών του κλάδου ΠΕ02 συμφώνησε στο ότι είναι πολύ σημαντική η σύνδεση της λαογραφίας και της παράδοσης με τη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα μέσα από την αξιοποίηση της Δ.ΓΡ. Από τις προτεινόμενες δραστηριότητες έδειξαν ιδιαίτερη προτίμηση σε εκείνες που χρησιμοποιήθηκαν πιο οικεία δημιουργικά εργαλεία. Κρίνεται σκόπιμο λοιπόν, οι εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ02 να εξοπλιστούν με περισσότερες γνώσεις γύρω από τα εκπαιδευτικά εργαλεία ανάπτυξης της δημιουργικότητας και να γίνει προσπάθεια ανάδειξης ηθών και εθίμων κι άλλων πληθυσμιακών ομάδων της Ελλάδας, έτσι ώστε οι μαθητές να αποκτήσουν γνώσεις γύρω από τις παραδόσεις του τόπου τους, αλλά και του κόσμου γενικότερα.

Βιβλιογραφία

- (2021). Προγράμματα Σπουδών από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής. <http://iep.edu.gr/el/nea-ps-provoli?fbclid=IwAR23e0TeGq2IHLbIFPUB57F6bZQZXPGocPgJEoCCOYUWEW7nOabzaIBDSY>
e-νομοθεσία.gr, Προεδρικό Διάταγμα 126/2016-ΦΕΚ 211/Β/11-11-2016-Περί σχολικού και διδακτικού έτους και της αξιολόγησης

των του Γυμνασίου. <https://www.e-nomothesia.gr/kat-ek-raideuse/deuterobathmia-ekraideuse/proedrikodiatagma-126-2016-fek-211-b-11-11-2016.html>

- Wace, A.J.B & Thompson, M.S. (2009). *Οι νομάδες των Βαλκανίων- Περιγραφή της ζωής και των εθίμων των Βλάχων της βόρειας Πίνδου*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Δουλαβέρας, Α. Ν.(2020). *Λαογραφία του έντεχνου λαϊκού λόγου παράδοση και νεωτερικότητα*, Μερακλής Μ.Γ. (πρ.). Θεσσαλονίκη: Σταμούλη.
- Έξαρχος, Γ. (1986). *Βλάχοι-Μνημεία ζωής και λόγου ενός πολιτισμού που χάνεται*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Κωτόπουλος Τ., Βακάλη, Α., Ζωγράφου-Τσαντάκη Μ., (2013). *Η δημιουργική γραφή στο Νηπιαγωγείο*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο.
- Κωτόπουλος, Τρ., Βακάλη, Α. (2019). Οι θεραπευτικές ιδιότητες της Δημιουργικής Γραφής. Στα *Πρακτικά του 4ου Διεθνούς Συνεδρίου «Δημιουργική Γραφή»*, Φλώρινα, 12-15 Σεπτεμβρίου, σελ. 1082-1111. <https://cwconference.web.uowm.gr/index.php/el/pc-general-gr/pc-quarter-conference2019-g>
- Κωτόπουλος, Τρ. (2013). Η Δημιουργική Γραφή ως γνωστικό αντικείμενο: οι ιδιαιτερότητες του εργαστηρίου. Στο Κατσίκη Γκίβαλου-Αντ. & Πολίτης, Δ. (επιμ.), *Καλλιεργώντας τη Φιλαναγνωσία, Πραγματικότητες και προοπτικές*: Αθήνα: Διάδραση.
- Κωτόπουλος, Τρ. (2014). Πράξη και διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Στα *Πρακτικά Ε΄ Επιστημονικού Συνεδρίου «Συνέχειες, ασυνέχειες, ρήξεις στον ελληνικό κόσμο (1204-2014), οικονομία, κοινωνία, ιστορία, λογοτεχνία»*, Θεσσαλονίκη, 2-5 Οκτωβρίου 2014, Α, σελ. 801-822. Αθήνα: Ευρωπαϊκή Εταιρεία Νεοελληνικών Σπουδών (European Society of Modern Greek Studies. <http://georgakas.lit.auth.gr/simikta/index.php/component/chronofoms/?chronofom=simiktaBook&book=3344>

Μότσιος Γ. (1995). *Το ελληνικό μοιρολόγι*. Αθήνα: Κώδικας.

Τσιαμήτρος, Ι. (2020). *Βλαχοχώρια Ανατολικού Βερμίου, Λαογραφία-Παράδοση*. Θεσσαλονίκη: i-write.